

RKP:n metropoliohjelman

rkp

Sisältö:

1. Johdanto – Suomen näyteikkuna ulkomaailmaan
2. Pääkaupunkiseudun nykyinen yhteistyö
3. Kunta- ja palvelurakennemuutos
4. Viidenneksitoista suurin
5. Metropolimallimme
6. Liikenne, kaavoitus, asunnot
7. Metropolin yhteinen joukkoliikenne
8. Sosiaali- ja terveydenhoito
9. Työväen- ja kansalaisopistotoiminta
10. Kolmas sektori ja kirkko tärkeitä täydentäjiä
11. Ruotsalaisen Kansanpuolueen kanta

1. Johdanto – Suomen näyteikkuna ulkomaailmaan

Helsingin seutu on Suomen näyteikkuna ulkomaailmaan. Seudulla luodaan lisäarvoa koko maalle. On koko maan etu että seudulla menee hyvin.

Lähtötilanne on hyvä. The Economist -lehden arvion mukaan Helsinkiä pidetään maailman kaudenneksi parhaana asuin- ja kaupunkina. Kakkosena oleva Wien on Helsingin ohella ainoa eurooppalainen kaupunki kymmenen parhaan joukossa. Tätä sijoitusta meidän täytyy vaalia.

Kaksikielisyys edistää sekä liike-elämää että matkailua. Liike-elämä kansainvälistyy yhä ensisijaisesti muiden pohjoismaiden kautta. Sitä paitsi Skandinavia on Suomen vientimarkkinoista edelleen tärkein.

Kiinnostus pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehittämistä kohtaan ja muun muassa maiden elinkeinoelämien tiiviit suhteet tekevät Tukholmasta luontevan yhteistyöpartnerin. Kaksikielisyys parantaa metropolin kilpailukykyä ja on siksi kiistaton vahvuus. Pääkaupunkiseudulle saapuville uussuomalaisille on tarjottava mahdollisuus valita ruotsi ensimmäiseksi kielekseen ja tietoa tästä mahdollisuudesta on oltava saatavilla.

Julkisen sektorin tehostamisvaatimusten kasvaessa pitää pääkaupunkiseudun voida olla kärkijoukossa kehittämässä uutta palveluajattelua, jossa paino on toimivalla yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin välisellä työnjaolla. Tämä on tärkeää erityisesti ruotsinkieliselle väestölle.

Läheisyysperiaatetta tulee noudattaa hallinnon organisointitavasta riippumatta. Tämä tarkoittaa että myös ruotsinkielisen palvelun pitää olla saatavilla lähellä asukkaita. Työn johtotähtenä on ollut ruotsinkielisenkin palvelun tuottaminen ja saaminen koko pääkaupunkiseudulla. Tässä asiassa saattaa elektronisten apuvälineiden kehittäminen osoittautua tulevaisuustekijäksi.

Vetovoimaisella asuin- ja elinympäristöllä on aivan ratkaiseva merkitys metropolialueen kilpailukykyyn kannalta. Rkp näkee metropolin toisaal-

ta kokonaisuutena, toisaalta ruotsinkielisten palveluiden näkökulmasta.

Seudun haasteisiin kuuluu voimakas muuttoliike alueelle. Tämä vaikuttaa kaikkeen suunnitteluun ja toimintaan. Rkp näkee mieluiten metropolin, jossa nykyiset kaupungit säilyttävät itsenäisyytensä. Tällä rakenteella on lähidemokratia säilytettävissä.

Hyvän palvelutason saavuttamiseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon parantamiseksi pääkaupunkiseudulla tulee Helsinkiä, Espoota, Vantaata ja Kauniaista varten luoda koordinoiva elin yli kuntarajojen. Tiiviimmän yhteistyön kautta voidaan säilyttää lähipalvelut ja samalla hyödyntää voimavarat täysimääräisesti. Tämä seudullinen elin olisi kuntien asettama ja toimisi kunnissa tuotettavien palvelujen tilaajaorganisaationa.

Ruotsinkielisen palvelun koordinoimiseksi pitää sosiaali- ja terveydenhuoltosektorilla olla erillinen hankintalautakuntansa, joka asetettaisiin Suomenruotsalaisten kansankäräjien mallin mukaisesti eli ruotsin- ja kaksikielisten ehdokkaiden äänimäärät olisivat lautakunnan asettamisen pohjana. Tämä takaisi paremmin sen, että ruotsinkieliset saavat äänensä kuuluviin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelussa.

Uusimman teknologian ympärille syntyvä uusi talous tulee hamaan tulevaisuuteen olemaan riippuvainen luovasta uudistumisesta. Innovaatio ja kulttuuri ovat aina olleet riippuvaisia kriittisestä massasta – riittävän monesta luovasta tahdosta, joilla on mahdollisuus kohdata toisiaan ja vaikuttaa toisiinsa.

Pääkaupunkiseudun metropoli muodostaa tässä mielessä erityishaasteen maamme ruotsinkieliselle väestölle. Ruotsinkielisen haja-asutusmetropolin täytyy pitää kulttuurivoimavaransa koossa ja tukea kaikkea luovaa ruotsinkielistä toimintaa voidakseen samalla vaalia tulevaisuuden kulttuuritarjonnan ja innovatiivisten yritystemme tarvitsemää laatua.

2. Pääkaupunkiseudun nykyinen yhteistyö

Mikä on pääkaupunkiseutu ja mikä on Helsingin seutu? Pääkaupunkiseudulla tarkoitetaan Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkeja.

Helsingin seudulla tarkoitetaan pääkaupunkiseudun neljän kaupungin lisäksi Hyvinkäättä, Järvenpäättä, Keravaa, Kirkkonummea, Mäntsälää, Nurmijärveä, Pornaista, Sipoota, Tuusulaa ja Vihtiä.

Pääkaupunkiseudun nykyinen yhteistyö on monimutkainen ja muodostuu lukuisista erilaisista yhteistyöelimistä, yhtiöistä, kuntayhtymistä, säätiöistä ja yhdistyksistä. Kokonaisvaltaisempaa poliittista yhteistyötä seudun kuntien kesken harjoitetaan pääkaupunkiseudun kuntien osalta Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan puitteissa sekä laajemmin 14 kunnan Helsingin seudun yhteistyökokouksessa. Tämän työn tuloksista on varsin vähän tietoa saatavilla.

Vantaan aloitteesta selvitetään parhaillaan aluehallinnon käyttöönottoa Helsingin seudulla. Tämän selvityksen on määrä valmistua vuoden 2010 aikana ja se kattaa kaikki 14 Helsingin seudun kuntaa. Vastaavalla aikataululla tehdään myös

selvitystä Helsingin ja Vantaan mahdollisesta kuntaliitoksesta. Espoon aloitteesta selvitetään pääkaupunkiseudun kilpailukykyä.

Helsingin ja Vantaan yhdistyminen vaikeutaisi yhteisen ruotsinkielisen palvelun luomista seudulle, joskin jäljelle jäävien kahden ydin kaupungin yhdistyminen todennäköisesti jatkuisi vapaaehtoisella pohjalla. Helsingin ja Vantaan yhdistymistä ei voi pitää toivottavana.

Koska kuntien välisen yhteistyön päättäjät on valittu epäsuoralla tavalla, päätöksenteko ei ole läpinäkyvää. Poliittinen ohjaus on kehittymätöntä ja on vaikeaa seurata työtä. On myös epäselvää, ketä päätöksentekijät edustavat: kuntaansa vai puoluettaan.

Demokratia kärsii, jos kansalaisten on mahdollista seurata missä eri päätöksiä tehdään. Kuntien luottamushenkilöiden on myös vaikeampi vaikuttaa asioihin valmisteluvaiheessa, kun päätökset tehdään kuntayhtymissä tai erilaisissa kunnallisissa yhtiöissä.

3. Kunta- ja palvelurakennemuutos

Pääkaupunkiseudun kaupungit laativat vuonna 2007 suunnitelman seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen koordinoimisen samoin kuin yli kuntarajojen ulottuvan palvelujen käytön parantamiseksi. Suunnitelmassa otettiin huomioon jo käynnissä olevat yhteistyön kehittämishankkeet.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta asetti kunta- ja palvelurakennemuutoksen johdosta 14 työryhmää. Työryhmä 14:n tehtävänä oli luoda Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten ruotsinkielisyyttä koskeva visio ja toimenpide-ehdotus.

Ryhmä 14:n ehdotusta ruotsinkielisen palvelun parantamiseksi on vuosina 2007–2009 käsitelty Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnassa ja kyseisten kaupunkien kaupunginhallituksissa. Lausunnoissa korostettiin sitä että kaupungit itse, olematta yhteistyössä toisten kaupunkien kanssa, määräävät oman harkintansa mukaan miten palvelu hoidetaan. Lisäksi nähtiin ruotsinkielinen palvelu osaksi kaupunkien kokonaispalvelukonseptia eikä

asiana joka saattaisi vaatia erillisiä ratkaisuja kielten takia. Pääkaupunkiseudun ruotsinkielisen kieli-ryhmän palvelujen yhteistyön tiivistämiseksi tehdyistä ehdotuksista on toteutettu vain muutama.

Työryhmän raporttiin sisältyneistä kymmenestä ehdotuksesta Suomen Kuntaliitto laaditti suuntaviivat pilottihankkeelle, joka koskee elektronisia apuvälineitä sekä puhelin- ja yhteispalvelua seudun hajautuneiden ruotsinkielisten palvelujen saavutettavuuden lisäämiseksi. Ehdotus otettiin myönteisesti vastaan ja asia annettiin kaupunkien sosiaali- ja terveydenhuoltojohtajien valmisteltavaksi. Valmistelu ei kuitenkaan ole johtanut ehdotettuun pilottihankkeeseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisen ruotsinkielisen elimen sisältävän Rkp:n mallin avulla olisi ollut helpompaa viedä eteenpäin tätä modernia palvelukonseptia. Tämä on esimerkki siitä, ettei nykyinen yhteistyö ole riittävän tehokasta ja että siksi tarvitaan ruotsinkielinen hankintalautakunta.

4. Viidenneksitoista suurin

Tilastot osoittavat, että pääkaupunkiseudun ydinkunnissa ruotsinkielisten osuus (6 %) on pieni mutta ruotsinkielisten määrä suhteellisen suuri.

Ruotsinkielisiä asukkaita, 1.1.2010:

Helsinki	35 198
Espoo	20 314
Vantaa	5 797
Kauniainen	3 248
Yhteensä:	64 557

Seudun kaksikielisten määrästä on mahdoton tehdä varmaa arviota, koska puuttuu mahdollisuus rekisteröityä kaksikieliseksi. Kuntien kokemukset osoittavat kuitenkin että vuosittain vähintään 10–20 % enemmän oppilaita aloittaa ruotsinkielisessä koulussa kuin mitä alueella on rekisteröityjä ruotsinkielisiä.

5. Metropolimallimme

Ruotsinkielisen palvelun saatavuus vaihtelee tänä päivänä varsin paljon neljässä kaupungissa. Esimerkiksi Vantaalla on ruotsinkielinen tiedotus keskitetty yhteen pisteeseen, Helsingissä taas on eräille terveyskeskuksille annettu erityisvastuu ruotsinkielisestä palvelusta. Toisin sanoen näissä kunnissa ei voida taata kaksikielistä palvelua kaikkialla. Sen sijaan Espoossa on laajalti voitu ylläpitää lähipalveluperiaatetta. Mutta ei ole liioiteltua todeta että Kauniainen on kunnista se joka parhaiten voi taata toimivan ja kattavan kaksikielisen palvelun. Kauniainen hyvä tilanne johtuu pitkälti ruotsinkielisten riittävästä väestöosuudesta (yli 37 %).

Jos väestökehitys jatkuu pääkaupunkiseudulla, on vaarana että ruotsin kieli heikkenee entisestään sekä Kirkkonummella, Espoossa että Sipoossa. Tämä voi tapahtua 20–30 vuoden aikajänteellä eli normaalien poliittisten perspektiivien puitteissa. Ruotsinkielisen läsnäolon oheneminen merkitsee haasteita sekä palvelujen organisoimista että poliittisen vaikuttamisen kannalta. Väestöennuste liitteenä.

Isoista haasteista huolimatta olemme myös onnistuneet säilyttämään toimivan päiväkotien, peruskoulujen ja lukioiden verkoston. Pääkaupunkiseudun koulujen oppilaat ovat vuodesta toiseen suoriutuneet hyvin kansallisissa vertailuissa ja lukiot vetävät puoleensa etevä oppilaita koko seudulta.

Suomen kaikista 290 392 ruotsinkielisestä asukkaasta yli 22 % asuu pääkaupunkiseudun ydinkaupungeissa. Uudenmaan ruotsinkielisestä väestöstä 48 % asuu Helsingissä, Espoossa, Vantaalla tai Kauniaisissa. Helsingissä on Suomen kaupunkien suurin ruotsinkielinen väestö, Espoo tulee toisena, Vantaan sijaluku on 18 ja Kauniaisten 27. Pääkaupunkiseutu on toisin sanoen ruotsinkielisen Suomen ydinaluetta, kun katsotaan alueella palvelunsa saavien ruotsinkielisten määrää. Alue on maamme kaksikielisyyden voimanlähde.

Pääkaupunkiseudun koko 65 000 asukkaan ruotsinkielinen väestö on nähtävä yhtenä palvelumarkkinana kuntarajoihin katsomatta. Tämä ryhmä muodostaisi Suomen viidenneksitoista suurimman kaupungin jos se olisi oma kaupunkinsa.

Yrkesinstitutet Prakticum -ammattioppilaitos on osoittautunut onnistuneeksi tulevaisuuden konseptiksi koko ammattikoulutukselle. Ruotsinkielisiä korkeakouluopiskelijoita on eniten pääkaupunkiseudun yliopistoissa ja ruotsinkielisissä korkeakouluissa mukaan lukien ruotsinkieliset yksiköt. Ruotsinkielinen koulutarjonta on tosiasiallisesti ratkaiseva tekijä sen kannalta miten hyvin ruotsin- ja kaksikieliset perheet asettuvat pääkaupunkiseudulle.

Korostamme toimivan ruotsinkielisen hallinnon ja palvelutarjonnan paremman koordinoimisen merkitystä. Elinvoimainen ja hyvä ruotsinkielinen palvelu edellyttää järjestelmällistä kehitystyötä jossa huomioidaan asukkaiden muuttuva arki. Peräänkulutamme yhteistä suunnittelu- ja koordinoimista ruotsinkieliselle päiväkotij- ja koulutoiminnalle sekä nuorisoi-, kulttuuri- ja urheilutoiminnalle.

Palvelujen suunnittelun ja koordinoimisen hoitaa muodollisesti nimitetty johtoryhmä, johon kuuluu johtavia ruotsinkielisiä virkamiehiä. Jo olemassa olevia resursseja hyödynnetään ja olemassa oleva tarjonta kohtaa olemassa olevan kysynnän.

Tulevaisuuden hallinto ratkaistaan nyt

On ilmeistä että tämän valtuustokauden ja viimeistään seuraavan eduskuntakauden aikana tullaan tekemään tärkeitä päätöksiä koskien pääkau-

punkiseudun tulevia hallintorakenteita. Istuva hallitus on jo käynnistänyt metropolipolitiikan, jonka sivutuotteena tehdään vertailevaa tutkimusta metropolihallinnoista muualla Euroopassa.

On siis ilmeistä, että nyt täytyy toimia kauaskantoisten ja vahvojen rakenteiden luomiseksi, jotta toimiva kaksikielisyys jatkuu pääkaupunkiseudulla.

Tavoitteemme metropolihallinnolle

Rkp haluaa ensisijaisesti, että kunnat saavat itsenäisesti päättää tulevaisuudestaan ja jäädä itsenäisiksi niin halutessaan. Tämä vaatii laajempaa yhteistyötä ja sitä varten siis ehdotamme uutta sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen koordinaatioelintä yli pääkaupunkiseudun kuntarajojen.

Ruotsalaisen kansanpuolueen metropolihallinnolle asettama tavoite on taata jokaiselle 65 000 ruotsinkieliselle asukkaalle ja heidän kaksikielisille omaisilleen hyvää palvelua ruotsin kielellä.

Suomenruotsalaisten kansankäräjien mallin mukaan asetetun ruotsinkielisen hankintalautakunnan avulla voitaisiin vahvistaa seudun ruotsinkielisiä palveluja. Kun lautakunnan asettamisen

pohjana ovat ruotsin- ja kaksikielisten ehdokkaiden äänimäärät, ruotsinkieliset saisivat paremmin äänensä kuuluviin päätöksenteossa.

Liikennekysymykset, ympäristösuunnittelu, kaavoitus ja yhteinen elinkeinopolitiikka ovat niitä asioita, jotka vaativat laajempaa yhteistyötä Helsingin seudun 14 kunnan kesken. Aluehallintoa tarvitaan hoitamaan näitä seudun tulevaisuudelle erittäin tärkeitä kysymyksiä.

Seutuhallinnon tehtäviä olisivat muun muassa seuraavat:

- laatia seudun yhteinen yleiskaava
- laatia seudulle yhteinen sitova asunto-ohjelma
- hoitaa Helsingin seudun liikenteen toiminnan
- hoitaa seudun ympäristö- ja terveysturvallisuutta
- vastata yhteisesti pakolaisten vastaanotosta
- hoitaa muita tehtäviä, joita kunnat siirtävät seudun hoidettaviksi

Rahoitus voitaisiin hoitaa siten että toisaalta tietty prosenttiosuus kuntien verotuloista ohjattaisiin seutukunnalle, toisaalta maksujen ja vastaavien kautta.

6. Liikenne, kaavoitus, asunnot

Kaavoitus- ja liikennekysymykset sekä sujuva yhteistyö niihin liittyvissä kysymyksissä ovat ratkaisevia metropolin kehityksen kannalta. Nykyinen perinne on usein johtanut siihen, että kunnat ovat kilpailleet keskenään pikemmin kuin suunnitelleet kokonaisvaltaisesti yhdessä. Tulevaisuudessa pitäisi voida nostaa yhteiset edut lyhytnäköisten ja "pienten" ratkaisujen edelle. Samalla on yksittäisten kuntien edelleen voitava vaikuttaa siihen miten ja mitä rakennetaan.

Mitä kaavoitukseen, ympäristöön ja liikenteeseen tulee, pitäisi luoda toimiva yhteiskuntarakenne jossa yhdistyvät kestävä ympäristösuunnittelu, toimivat liikenneratkaisut ja viihtyisä asuminen kuntalaisten tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Valtaosa väestöstä kulkee päivittäin yli kaupunki- ja kuntarajojen työmatkalla tai muuten. Siksi on välttämätöntä, että seudun suunnittelu, ympäristö ja liikenne hoidetaan laaja-alaisesti seututasolla. Eräissä kunnissa 50–60 % työllistyneistä on töissä toisen kunnan alueella.

Seudun kunnat eivät tähän asti ole kyenneet luoda saavutettavissa olevia asuntoja uusille asukkaille siitä huolimatta että pääkaupunkiseudun

yhteistyö on asettanut yksiselitteiset tavoitteet. On erittäin tärkeää että kaikki 14 kuntaa, jotka osallistuvat Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisohjelmaan (MAL 2017), myös täyttävät asettamansa tavoitteet. Muussa tapauksessa seudun kunnat tuskin voivat tulevaisuudessa jatkaa itsenäisinä kuntina. Vuosien 2008 ja 2009 raportit ohjelman toteutumisesta viittaavat siihen, että sovitusta tavoitteista ollaan kaukana.

Kaavoituksen pääpainon on oltava raide liikenteen lähetyvillä olevilla alueilla. Esimerkiksi länsimetro Helsingistä Espooseen avaa uusia mahdollisuuksia asuntorakentamiselle. Sama koskee kehärataa. Myös rantaradan varrella on suuria jatkokehittämismahdollisuuksia. Seutukokonaisuuden kannalta on tärkeää kehittää itäsuuntaista raideliikennettä.

Helsingin Arabianranta on esimerkki siitä, että uusillakin alueilla on mahdollista luoda näkyviä ruotsinkielisiä yksiköitä kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyönä. Pienempi vastaava esimerkki on Jätkäsaarelle suunnitella oleva Victoria-kortteli. Siellä tavoitteena on luoda kortteli, joka tarjoaa ruotsinkielistä kulttuuria, asumista ja koulutusta.

7. Metropolin yhteinen joukkoliikenne

Yli puolet maamme julkisen liikenteen matkoista tehdään pääkaupunkiseudulla samalla kun seudun työmatkat ovat keskimäärin maamme pisimpiä. Pelkästään Helsingin seudun liikenteen alueella tehdään vuosittain 314 miljoonaa matkaa julkisilla liikennevälineillä. Pääkaupunkiseudulla on sekä edellytykset että tarve kehittää edelleen toimivaa, kustannustehokasta ja mukavaa joukkoliikennettä vaihtoehdoksi yksityisautoilulle.

Helsingin seudun liikenne hoitaa koordinoitusti Helsingin, Vantaan, Espoon, Kauniaisten, Kirkkonummen ja Keravan julkisen liikenteen. Kuntalaiset voivat samalla lipulla liikkua ja vaihtaa kulkuneuvoa koko alueella. Kilpailukykyinen hintataso ja yksinkertaiset, ennustettavat ja mukavat liityntämahdollisuudet lisäävät julkisen liikenteen käytöstä pääkaupunkiseudulla.

Pääkaupunkiseudun työssäkäyntialue ulottuu aina vain kauemmas. Yhä useammalle reunakunnalle tulee siten tarve tarjota asukkailleen toimivaa julkista liikennettä. Koordinoimalla seudun julkinen liikenne voidaan laajentaa yksinkertaista, hintansa arvoista ja toimivaa lippujärjestelmää.

Raideliikenne on ajan myötä halvin ja ympäristöllisesti haitattomin liikennemuoto tiheästi asutuilla alueilla. Erityisen kustannustehokasta on kehittää niitä alueita jotka jo ovat raideliikenteen varrella. Raidejoukkoliikenteen käytön lisäämiseksi on kuntia velvoitettava suunnittelemaan ja rakentamaan kevytliikenneväyliä ja juna-asemien liityntäpysäköintiä.

8. Sosiaali- ja terveydenhoito

Pääkaupunkiseudun kunnat ovat valinneet eri kieli-ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollolle.

Helsinki on nimennyt kolme terveystakeskusta joihin ruotsinkieliset asukkaat ovat muutaman vuoden ajan voineet ilmoittautua. Tämä malli vaatii hyvän sisäisen julkisen liikenteen, jollaista ei ole Espoossa eikä Vantaalla. Kauniainen on kiitos kaksikielisen toimintaympäristönsä voinut ylläpitää palvelua molemmilla kielillä ja kaupunki on ilmaissut valmiutensa tarjota jatkossa ruotsinkielistä palvelua isommallekin väestömäärälle, jos niin toivottaisiin.

Palvelujen yhtenäinen hinnoittelu pääkaupunkiseudulla säästäisi hallintomenoja. Kuntalainen voi tänä päivänä erityistapauksessa käyttää naapurikunnan palvelua, mutta eri hintaan. Ydinkaupungit ovat vuodesta 2007 tasavälein keskustelleet yhtenäisen hinnoittelun ehdoista,

mutta sosiaali- ja terveydenhoidon ja koulutuksen sektoreilla ei vielä ole saatu merkittävää edistystä.

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla kehitys tuntuu kulkevan kohti isompia hyvinvointipalvelujen yksiköitä. Tämä avaa kaikissa palvelukeskuksissa mahdollisuuksia kielen osalta yksilöivään palveluun, koska kielitaitoinen henkilökunta kootaan isompiin yksiköihin. Nythän isoilla kaupungeilla on vaikeuksia ylläpitää omaa pienimuotoista toimintaa ruotsin kielellä, mistä syystä sitä yleensä tarjotaan vain suomeksi.

Tavoitteellinen ja sitova yhteistyö yli kunta-rajojen parantaisi merkittävästi mahdollisuuksia tarjota esimerkiksi pienemmille sosiaali- ja terveydenhuollon ruotsinkielisille asiakasryhmille omakielistä hoitoa.

9. Työväen- ja kansalaisopistotoiminta

Työväen-jakansalaisopistotvoimistavatidentiteettiä ja ovat esimerkkinä muille palvelumuodoille. Toiminta on asiakaslähtöistä, liittyy kulttuuriin ja kieleen sekä ylittää hallintosektoreita. Myös yhdistyksille on sijaa.

Kaupungeista ainoastaan Helsingillä on erillinen ruotsinkielinen instituutti. Espoossa, Kauniaisissa ja Vantaalla on kaksikieliset kansalaisopistot ja ruotsinkielisen toiminnan tarjonta on aivan eri tasolla kuin Helsingissä. Kauniaisissa iso osa toiminnasta on kaksikielistä, josta syystä tarjontaa ei ylipäätä voi vertailla. Tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia Vantaankaan osalta, koska monet

ruotsinkieliset hyödyntävät suomenkielisiä kursseja ruotsinkielisen toiminnan puuttuessa.

Ruotsinkielisten toimintojen fuusiointi voi luoda paremman kehittämispotentiaalin kuin vapaaehtoinen yhteistyö. Fuusion pitää samalla parantaa paikallisia toimintamuotoja ja voimistaa asukkaiden paikallisidentiteettiä.

Seudun itsenäinen ruotsinkielinen aikuisopisto luo edellytykset sille, että pääkaupunkiseudun neljän kunnan asukkaille voidaan tulevaisuudessa tarjota kilpailukykyinen ruotsinkielinen vaihtoehto, jolla on kootut resurssit tehdä yhteistyötä muiden opistojen kanssa, kuten lainsäädäntö suosittaa.

Helsingin, Espoon ja Vantaa osalta tilastot näyttävät seuraavilta:

	Toteutuneet tunnit (-08)	Ruotsinkielisiä as.	Tunteja/asukas
Espoo (ruotsinkielinen tiimi)	5 921	20 136	0,29
Helsinki	21 853	35 124	0,62
Vantaa	667	5 841	0,11

10. Kolmas sektori ja kirkko tärkeitä täydentäjiä

Erikokoisilla hyväntekeväisyys- ja kansanvalistusorganisaatioilla on suomenruotsalaisten keskuudessa pitkä ja perinteikäs historia. Jotkut niistä ovat kehittyneet tärkeäksi osaksi nykypäivän ns. kolmatta sektoria.

Toimiva ja hyvin kehittynyt kolmas sektori on tärkeä lisä yksityiseen ja julkiseen sektoriin. Julkiselta sektorilta ei koskaan voida poistaa yhteiskunnan rakentamisen vastuuta, mutta kolmas sektori on oikeilla yhteistyömalleilla yhteiskunnan tärkeä ja keskeinen toimija. Ruotsinkielisten palvelujen toteuttajana kolmas sektori on jo tänä päivänä merkittävä tekijä metropolialueella muun muassa päivähoidossa, koulutuksessa, vanhustenhoivassa ja kulttuurissa.

On tärkeää että kunnissa myös osataan tehdä yhteistyötä kirkon ja seurakuntien kanssa. Muun muassa kirkon diakoniasektori täydentää tärkeällä tavalla kuntien palveluja ja tätä yhteistyötä tulee koordinoida niin että kaikkia resursseja käytetään mahdollisimman tehokkaasti.

Ruotsinkieliset instituutiot muodostavat tärkeitä ruotsinkielisiä henkireikiä kaikkialla Suomessa missä puhutaan ruotsia, mutta erityisesti metropolialueella. Arcadan kampus, G18, Gryningen, Luckan ja Folkhälsanin talot ovat esimerkkejä pääkaupunkiseudun elävistä ruotsinkielisistä tiloista, jotka ehkä eivät olisi koskaan syntyneet ilman kolmannen sektorin panosta. Kolmannen sektorin organisaatioille yleishyödyllisyys on tärkeä elementti ajatellen sektorin mahdollisuuksia kilpailla samoin ehdoin julkisen sektorin kanssa.

Palvelujen hankinnalle asetetut kriteerit ovat tärkeimpiä tekijöitä sen varmistamiseksi, että ne kolmannen sektorin organisaatiot, jotka ovat kehittäneet palveluja niitä ruotsiksi tarvitseville ja erikoistuneet näihin palveluihin, ovat kilpailukykyisiä tulevaisuudessakin. Täytyy panostaa luottamushenkilöille annettavan koulutuksen luomiseen ja kehittämiseen tiedon ja osaamisen lisäämiseksi kriteerien asettamisen yhteydessä.

Ruotsalaisen Kansanpuolueen kanta on:

- **että** julkisen sektorin tehostamisvaatimusten yhä kasvaessa pääkaupunkiseudun pitää voida olla kärjessä kehittämässä uutta palveluajattelua, joka korostaa yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin toimivaa yhteistyötä
- **että** palvelujen läheisyysperiaatteen tulee olla voimassa riippumatta seudun hallinto organisointitavasta. Tämä tarkoittaa että myös ruotsinkielisen palvelun on oltava saatavilla lähellä asukkaita.
- **että** houkutteleva asuin- ja elinympäristö on aivan ratkaiseva metropolialueen kilpailukyvyllle
- **että** kunnat saavat itsenäisesti päättää tulevaisuudestaan ja halutessaan jäädä itsenäisiksi
- **että** hyvän palvelutason saavuttamiseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon parantamiseksi pääkaupunkiseudulla pitää luoda Helsinkiä, Espoota, Vantaata ja Kauniaista koordinoiva elin yli kuntarajojen.
- **että** ruotsinkielisen palvelun koordinoimiseksi pitää sosiaali- ja terveydenhuoltosektorilla olla erillinen ruotsinkielinen hankintalautakuntansa, joka asetettaisiin Folktingetin mallin mukaisesti
- **että** pääkaupunkiseudun koko 65 000 asukkaan ruotsinkielinen väestö on nähtävä yhtenä palvelumarkkinana kuntarajoihin katsomatta. Tämä väestöryhmä muodostaisi Suomen viidenneksitoista suurimman kaupungin, jos se olisi oma kaupunkinsa
- **että** pilottihanke, joka koskee elektronisia apuvälineitä sekä puhelin- ja yhteispalvelua seudun hajautuneiden ruotsinkielisten palvelujen saavutettavuuden lisäämiseksi, täytyy toteuttaa välittömästi
- **että** liikennekysymysten, ympäristösuunnittelun, kaavoituksen ja yhteisen elinkeinopolitiikan kaltaisen asiat vaativat laajempaa yhteistyötä Helsingin seudun 14 kunnan kesken. Aluehallintoa tarvitaan hoitamaan näitä seudun tulevaisuudelle erittäin tärkeitä kysymyksiä
- **että** on erittäin tärkeää, että kaikki 14 kuntaa, jotka osallistuvat Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisohjelmaan (MAL 2017), myös täyttävät asettamansa tavoitteet
- **että** kaavoituksen pääpainon on oltava raideliikenteen lähetyvillä olevilla alueilla. Seutukokonaisuuden kannalta on tärkeää kehittää itäsuuntaista raideliikennettä.
- **että** pääkaupunkiseudun työssäkäyntialue ulottuu aina vain kauemmas, mistä syystä yhä useammalla reunakunnalla on tarve kehittää asukkaidensa mahdollisuuksia kulkea työmatkansa julkisilla liikennevälineillä.
- **että** seudun työväen- ja kansalaisopistojen ruotsinkielisten toimintojen fuusiointi loisi paremman kehittämispotentiaalin kuin vapaaehtoinen yhteistyö.

	1985	1995	2005	2010
Helsinki	484263	515765	559046	583350
Ruotsinkieliset	42044	36517	34871	35198
Ruotsinkielisten osuus	8,68%	7,08%	6,24%	6,03%
Espoo	152929	186507	227472	244330
Ruotsinkieliset	17853	19165	20067	20314
Ruotsinkielisten osuus	11,67%	10,28%	8,82%	8,31%
Vantaa	141991	164376	185429	197636
Ruotsinkieliset	6419	6222	5880	5797
Ruotsinkielisten osuus	4,52%	3,79%	3,17%	2,93%
Kauniainen	7716	8305	8465	8617
Ruotsinkieliset	3464	3510	3312	3248
Ruotsinkielisten osuus	44,89%	42,26%	39,13%	37,69%
Hyvinkää	38432	41089	43523	45270
Ruotsinkieliset	241	276	297	357
Ruotsinkielisten osuus	0,63%	0,67%	0,68%	0,79%
Järvenperä	26216	34282	37328	38708
Ruotsinkieliset	244	291	323	328
Ruotsinkielisten osuus	0,93%	0,85%	0,87%	0,85%
Kerava	25878	29298	31361	33833
Ruotsinkieliset	370	402	360	376
Ruotsinkielisten osuus	1,43%	1,37%	1,15%	1,11%
Kirkkonummi	22524	27046	32772	36509
Ruotsinkieliset	5829	6075	6446	6629
Ruotsinkielisten osuus	25,88%	22,46%	19,67%	18,16%
Mäntsälä	12273	15567	17899	19747
Ruotsinkieliset	60	105	158	178
Ruotsinkielisten osuus	0,49%	0,67%	0,88%	0,90%

	1985	1995	2005	2010
Nurmijärvi	24061	29921	36568	39628
Ruotsinkieliset	224	291	441	495
Ruotsinkielisten osuus	0,93%	0,97%	1,21%	1,25%
Pornainen	2640	3693	4569	5067
Ruotsinkieliset	34	64	87	107
Ruotsinkielisten osuus	1,29%	1,73%	1,90%	2,11%
Sipoo	13744	15328	18444	18036
Ruotsinkieliset	7349	7346	7374	6848
Ruotsinkielisten osuus	53,47%	47,93%	39,98%	37,97%
Tuusula	24641	28677	34513	36766
Ruotsinkieliset	478	558	625	621
Ruotsinkielisten osuus	1,94%	1,95%	1,81%	1,69%
Vihti	18862	22716	25561	27869
Ruotsinkieliset	326	410	430	470
Ruotsinkielisten osuus	1,73%	1,80%	1,68%	1,69%
Pääkaupunkiseutu	786899	874953	980412	1033933
Ruotsinkieliset	69780	65414	64130	64557
Ruotsinkielisten osuus	8,87%	7,48%	6,54%	6,24%
Kehyskunnat	209271	247617	282538	301433
Ruotsinkieliset	15155	15818	16541	16409
Ruotsinkielisten osuus	7,24%	6,39%	5,85%	5,44%
Helsingin seutu	996170	1122570	1262950	1335366
Ruotsinkieliset	84935	81232	80671	80966
Ruotsinkielisten osuus	8,53%	7,24%	6,39%	6,06%
Suomi	4893748	5098754	5236611	5351427
Ruotsinkieliset	299661	295182	289751	290392
Ruotsinkielisten osuus	6,12%	5,79%	5,53%	5,43%

		2015	2020	2025
Väestöennuste				
Helsinki	Asukkaat yht.	578643	587161	592661
	Ruotsinkieliset	33151	32540	31933
		5,73%	5,54%	5,39%
Espoo	Asukkaat yht.	262600	277353	291668
	Ruotsinkieliset	19790	19689	19622
		7,54%	7,1%	6,73%
Vantaa	Asukkaat yht.	205191	215547	224327
	Ruotsinkieliset	5538	5397	5260
		2,7%	2,5%	2,34%
Kauniainen	Asukkaat yht.	9003	8940	8853
	Ruotsinkieliset	3476	3439	3431
		38,61%	38,47%	38,76%
Pääkaupunkiseutu	Asukkaat yht.	1055437	1089001	1117509
	Ruotsinkieliset	61955	61065	60246
		5,87%	5,61%	5,39%
Kehyskunnat	Asukkaat yht.	327157	349977	368261
Helsingin seutu	Asukkaat yht.	1382594	1438978	1485770

rkp